

Vaški listonoša.

a vse zgodaj nekega dné je bila vže po konci pridna Marjeta, žena vaškega listonoše, in pospravljala po hiši. Dobra, vže postarna ženica ni mogla biti nikoli brez dela. — Peč, ki je zavzemala skoraj polovico sobe, razprostirala je prav ugodno gorkoto. Na mizi so stale priproste navadne posode, kruh in nekoliko surovega masla, to vse pripravljeno za zájutrek. — Ko stopí njen mož iz stranske sobice v službenei obleki v sobo, takój prinese Marjeta zájutrek na mizo, kateri oba mirno zavžijeta. — Po zajutreku odprè Marjeta zaprzneno okno, pogleda na polje, vzdihne, zaprè okno in reče: „Oj kako zopet sneg mède, ne vidi se niti za stopinjo naprej; ti moj stari, danes pa vender ne moreš nikamor iz hiše!“

„Takó? In kdo naj potlej raznese ljudem željno pričakovane liste in časopise po vašéh, ako bode listonoša zaradi nekoliko snegá sedel doma pri gorkei peči?“

„O to pač ni nobena tolika nesreča, ako ljudje danes ne dobé listov in časopisov v róke! — Mnogo bolje, kakor pa svoje življenje staviti v nevarnost. In danes je še celó tvoj šestdeseti rojstni dan!“

„I nù, tolike nevarnosti menda vender le ni, da bi ne mogel nikamor iz hiše,“ odvrne listonoša, „vže večkrat sem hodil v takem vremenu, pa sem se zmiraj povrnil srečno domóv.“ — To rekši, obleče se v službeno suknjo, vrže si poštno torbico preko rame ter se spravi na pot. Še vzame palico in debele zimske rokavice, podá ženi Marjeti roko v slovo ter otide iz hiše. — Marjeta ga spremi do vežnih vrat, kjer jej on še jedenkrat v glavo pokima, potem pa naglo zgine po sneženih zametih. Žena se nekako zamišljena vrne v sobo.

Bila je huda zima! Sneg je kar škripal pod nogami starega listonoše, ki je nesel polno torbo vsakovrstnih listov in časopisov, a na hrbtu še precejšen kup paketov. Iz začetka je bil pot še precej dober, utrjen od težkih vaških saníj, in to vse do prve vasi, kjer je stopil v krémo. Na vratih ga je prvi pozdravil gostilničar, ki je vže težko pričakoval časopisov, da bi jih dal svojim radovednim gostom. Pregovorivši nekoliko besedíj s krčmarjem o denšnjih slabih časih nastavi svojo pot dalje. Tú in tam oddavši še nekoliko listov ondotnim stanovnikom, pride naposled k zadnji kočí, ki je stala vža zunaj vasi. Na vratih te ubožne kočje je stala siva ženica z upognjenim hrbtom, ki ga je takój vprašala z omolklim glasom, ali ima morda kak list za njo od njenega sina iz Amerike?

„Nimam danes nič,“ odgovori jej listonoša. Starka izmrmra nekoliko nerazumljivih besedíj ter otide zopet v svojo borno kočico. — Takó je stala ta starka vže nekaj let vsako jutro pri dobrem in slabem vremenu na vratih svoje ubožne kočje in željno pričakovala kakega lista od svojega sina iz Amerike. Nù, njen sin je našel v daljnem svetu svoj hladni grob, kder mirno počiva njegovo telo daleč daleč od svoje domovine. In sirota mati ga vsak dan pričakuje, da se povrne k njej domóv.

Listonoša se zdaj podá zopet v drugo vas, da tudi tam oddá liste in časopise tamošnjim prebivalcem, ki ga izvestno vže vsi težko pričakujejo. Vže se je videl iz bližnje vasi zvonik in cerkev, ki sta bila pokrita z debelim snegom. Še nekaj stopinj in listonoša je bil tudi v tej vasi; oddal je liste in druge stvari ondodnim prebivalcem ter stopil v župnijo. Tu mu pride cerkvenik nasproti, vzame liste in časopise za gospoda župnika ter mu reče, da naj stopi v kuhinjo, da se malo ogreje in odpočije. Listonoša odpočivši se, nastavi svoj pot v tretjo vas. Gredoč po debelem snegu in v hudem mrazu, premišljuje, kako ugodnejše bi pač bilo v takem vremenu sedeti domá pri gorkejši peči, kakor pa tako star prenašati liste vsaki dan iz vasi v vas. Dan je vže krajši in jelo se je mračiti. Vesel je bil listonoša, da je vže tudi zadnjo vas obhodil, ker od tukaj ima zdaj po bližnici samó jedno uro do svojega doma. Oddati ima še samó jeden list nekemu bogatemu graščaku, čegar graščina je bila nekoliko korakov iz vasi. Prišedši v grad, ne najde nikogar, dokler se ne odpró vrata grajske dvorane, iz katere stopita gospod in gospa, ki sta bila vsa v črnej obleki in sta si z robcem zakrivala obraz ter bridko jokala. Šla sta mimo listonoše, da ga niti opazila nista. Zdaj pride grajski sluga, ki je tudi zeló žalosten. Ta pozdravi starega listonošo s tresočim se glasom, vzprejme pisma na gospoda graščaka ter na vprašanje listonoševo, zakaj je v graščini taka žalost in zakaj se óni gospod in gospa tako jokata, odgovori, da se je v graščini zgodila velika nesreča, ker je jedini sin in naslednik gospoda graščaka na včerajšnjem lovu ubit bil. Sluga ni mogel niti besedice več izpregovoriti — vroče solze so ga oblile. Listonoša nato molče otide iz graščine. Ko je drugerkati nosil pisma v graščino, mislil si je večkrat: „Kako bogati so ti ljudje, in on v primeri z njimi tak siromak!“ Nù, danes si je mislil vse drugače: „Kako ubožni so ti plemiči, a on je tako bogat! Za nič bi ne mogel ž njimi menjati. Ti so propadli, a on ima čvetero otrok, katere si je z velikim trudom odhranil in v dobre ljudi napravil, ki mu so za njegovo ljubezen in skrb tudi hvaležni.“ Tako premišljujoč, ni pazil na pot, po katerem je debel sneg gazil. Nù, kmalu je zapazil ono staro hrastovo drevo, ki je pod silno sneženo težo globoko k tlam upognilo svoje debele veje in mu je bilo vedno znamenje, da je na pravem potu.

On to staro drevo dobro pozna ter je uverjen, da ni zgrešil pravega pota, da-si ne vidi drugega okolo sebe, kakor s snegom pokrito površje. Urno je koracal dalje. Vse bolj temno je postajalo. Noč, temna noč se je ulegla na zemljo in sneg je neprenehoma padal v debelih kosmih. Pri vsakej stopinji se mu je noga globoko udrla v sneg in z veliko težavo je izvlekel zdaj jedno, zdaj drugo nogo iz snega, kar mu je hojo zeló otežavalo. Kamor koli je pogledal, vse je tiho in mirno; nikjer nobene hiše, nikjer nobenega glasú, niti psa, niti luči. Skrbeti ga je začelo, da je vender znabiti zašel iz pravega pota, zatoraj postoji ter gleda okolo sebe, ali zamán: od nikoder nobenega glasú. Bil je čisto sam na tej nepreglednej puštinji. Ako bi tu malo odpočival, nestalo bi ga v globokem snegu in hudem mrazu. Zatorej gre dalje, upajoč, da pride zopet na pravi pot. Od dolge in mučne hoje zastajale so mu noge in vroč pôt mu je oblival čelo.

Nù zdajci zapazi ne daleč od sebe nekaj velik predmet, mislil si je, da je to kaka kmečka kočica, v kateri bi nekoliko odpočil, zatorej podvoji svoje korake, da bi skoraj bil tam. Bil je vže prav blizu, ko vidi, da to ni nobena kočica, nego

le ono staro hrastovo drevo, od katerega se je nadejal, da pride izvestno domov. Kaj naj stori zdaj? Na vso moč poskuša, da bi šel dalje, ali zamán, moči mu ne dopuščajo. Slab in ves onemogel se nasloni ob hrastovo drevo ter poskuša nekoliko postati, da se vsaj malo odpočije, predno nastavi dalje svoj pot. Trudne oči se mu zapró in polagoma se spusti v sneg. Bilo mu je tako ugodno v mehkem snegu, da takój zaspí. Debeli sneženi kosmi so mu padali na lica.

Njegova dobra žena Marjeta je bila v velikih skrbel in to tembolj, čim bolj se je bližala noč. Pri vsem njenem opraviilu ni bilo minute, da bi ne bila pomislila nanj. Vsak pogled skozi okno jo je opominjal, kako težavno službo ima danes njen

mož. Pričakuje ga vsak čas; večerja stoji vže pripravljena v peči na čast njegovemu rojstnemu dnevu. „Kje neki je zaostal? — Drugače je bil ob tem času vže vselej domá.“ Zopet gre k oknu in gleda, ali temà je, da ne more videti ničesa. Posluša pri vratih, je-li kdo gre; ali zamán, vse je tiho in mirno. Ker jej v temi ni bilo prijetno, prižge si luč in vzame delo v roke, ali roke so se jej tresle, kakor še nikoli poprej. Mine jedna, mine druga ura, ali moža še ni od nikoder. — Odloči se, da gre na pošto in popraša tam zanj, ali kako naj pusti

samo hišo, mož bi utegnil v tem času domov priti. Zdajci začuje korake zunaj pred hišo; takoj skoči na vrata, ali tu dobi svojo najstarejšo hčer Cilko z njenim možem, ki sta prišla, da čestitata dobremu očetu. Zeló se ustrašita oba, ko zaslíšita, da očeta še zdaj ni domov. Na to pride tudi najstarejši sin, ki je bil črevljar, in je prinesel očetu lepe črevlje v dar.

Ko so tudi njemu povedali, da očeta še ni, bled je postal kakor zid in dejal: „Hitro ga moramo iti iskat!“ — V tem sta bila prišla tudi najmlajši sin in najmlajša hči in vsa družina je bila skupaj, le očeta ni bilo med njimi. Sinova in zet sklenejo, da gredó očetu naproti. Da-si so bili sami v velikih skrbeh, vendar so tolažili mater, rekoč: „Ne žalostite se, mati, toliko; oče je izvestno ostal v bližnji vasi, ker ga je noč prehitela; mi gremo ponj in ga hočemo domov pripeljati!“ — „Daj Bog! da bi ga dobili“, reče mati s tresočim se glasom. — Tako je tudi bilo. Sneg je nehal padati in mesec je začel sijati na sneženo površino. Trije krepki mladeniči so čvrsto korakali po zamrzlem poti. Po dolgej hoji pridejo v prvo vas, kjer je vže vse spalo, le v jednej krčmi je še gorela luč.

Vsi trije stopijo v krčmo, misleč, da ga dobé notri, ali ljudje so jim rekli, da se je bilo vže zmračilo, ko je listonoša otišel iz vasi. — Ne vedoč, kaj bi storili, mislijo si, da bi bilo najbolje, ako se vrnejo domov, ker je znabiti oče vže domá. In res, poslovivši se v krčmi, napravijo se naravnost proti domu. Bili so pa vendar v velikih skrbeh za očeta. Nikjer ni bilo nobene kočé, kjer bi ga mogli najti. Naposled pridejo tudi do onega starega hrasta, pod katerim je onemogli listonoša še vedno sladko spal. Prva dva otideta mirno mimo drevesa, a najmlajši sin postoji malo, ter gleda okolo sebe. Tu pod tem starim hrastom je večkrat počival z očetom, ko sta se šla ob nedeljah in praznikih sprehajati. V prijetnej senci tega drevesa sta večkrat sedela in se pogovarjala to in óno. Takó premišljujoč zagleda se v sneg pod drevesom ter vidi, da se v snegu nekaj premikuje. Stopi bliže, pripogne se in potiplje z roko v sneg. Zdajci zavpije na ves glas od strahú in veselja, ko je našel očeta. Mesec je obseval starčovo blede lice, ki je bilo od hudega mraza vže otrpnelo. Ko je odmetal sneg z njega, jel je klicati brata in svaka na pomoč, ki sta bila vže daleč naprej otišla. Ta dva sta hitro prihitela in pomagala starčka spraviti na noge. Ali vsi poskusi, da bi ga oživeli, bili so brez uspeha. — Kaj naj storé? Kako mu naj pomagajo? Hitro jim pade na um, kaj naj storé. Prigovor pravi: Ljubezen je najboljši svetovalec. Vzdignejo ga, zavijejo prav dobro v njegovo suknjo in ga tako prinesó domov. Zna se, da so se vsi jokali, a najbolj njegova žena Marjeta, ko je ugledala svojega moža, ki ni dal nobenega znaka življenja od sebe.

Nú zdaj ni čas zato, da bi se človek jokal, treba je hitre pomoči staremu listonoši. Poslali so hitro po zdravnika, ki je rekel, da starčovo življenje še ni v smrtni nevarnosti. In res je starček po zdravnikovej pripomoči kmalu oči odprl in ugledavši svojo skrbno ženo Marjeto in otroke, ki so vsi stali ob njegovej postelji in mu stregli, nasmehnil se je prav sladko ter hotel nekaj izpregovoriti, ali moči mu še niso dopustile, bil je še preslab. Vsi so bili zdaj izvanredno veseli, da jim je Bog ljubelega očeta še pri življenji ohranil. — Preteklo je nekaj mesecev, predno je stari listonoša zopet mogel na noge. Še-le dobrejmi vzpomladanski zrak mu je dal toliko močij, da je mogel zopet iz hiše, a preteklo je še nekaj

časa, predno si je usojal liste raznašati po vaseh. Slabost v nogah mu je ostala za zmiraž; nikoli več ni mogel enako urno hoditi, kakor poprej. Nù kmalu se je dobila tudi za njega pri pošti ugodnejša služba, ki je bila njegovim močem primernejša in jo je lahko opravljal. Ko je solnce gorkeje postajalo in so se gore in travniki ogrnili z zelenjem in cvetjem, takrat ga je neprestano želja vlekla v gozd in na polje. In ko je prišla zopet huda zima in je sneg ležal po gorah in dolinah, vedel je, da se mu ni treba bati nevarnosti za njegovo življenje. Učakal je še več svojih rojstnih dnevov, in vselej so se zbrali njegovi otroci, zetje, sinahe, vnuki in vnučice, da so mu čestitali in z njim praznovali veseli dan njegovega rojstva. Zna se, da so se pri tej priložnosti spominali tudi one grozne in neugodne zime, katera jim je bila naredila toliko strahu in žalosti ter se zahvalili dobremu Bogu na velikej dobroti, da jim je ohranil milega starčka — listonošo.

Hrvatski nap. J. Lochert.

Pred Božičem.

Na nekaj dni, pa je Božič pred durmi. Angeljčki so se zbrali na nebu in se razgovarjali, kakó bi najlepše okrasili zemljo, na katero ima priti pre-sveto dete, Jezušček sam.

Niso se dolgo razgovarjali in razdelili so si svoje delo. Jeden angeljčkov vzletel v zrak in napové vsem ptičicam, da naj nikar ne žvrgole tako glasno, ker skoraj se bode rodilo Dete, katero vse tako željno pričakuje — Jezus — Sin božji. In takrat mora zavladati povsod sveta tišina, le cerkveni zvonovi se smejo glasiti.

Drugi angeljček poletel do sivega krajca Zimoviča in ga prosi, da naj vso zemljo okraši, kolikor zna in more, ker bode ljubi Bog poslal na zemljo svojega jedinega Sina v veselje, srečo in odrešenje vseh ljudij. Sivi starec Zimovič takó vstane s svojega ledenega prestola; gre na polje, mahne z žezlom, razprostre svoji roki in h krati začne padati droben snežek, ki je čez noč ogrnil vso zemljo v lepo belo odejo.

Tudi drevesa se ogrnejo z belo odejo ter stojé ošabno in prevzetno, kakor nikoli poprej v celem letu. Videti je, kakor bi bile same Vile, ki so prišle, da oblagrujejo ljudi s svojim prihodom. Po hišah na oknih so vzrastle ledene cvetice, kakeršnih ni še nikoli videlo človeško oko, in kakeršnih ni še nikdar naslikal noben slikar. Čez potoke in reke se je naredila trda skorja, da bi noben otrok ne padel v vodo in ne utonil, pa tudi zato, da bi se mladi in stari razveselili dričajoč se po polzke ledu.

Tretji angeljček vzletel v vse prodajalnice, k vsakemu trgovcu ter jim reče: „Pripravite polno, vse polno, kolikor le morete igrač, podobie, knjižice, oblačil, čreveljčkov, klobučkov, slaščic, kolačkov in drugih lepih stvari, ki jih bode Jezušček delil dobrim in pridnim otrokom na sveti večer, ko pride na zemljo.“

Četrti angeljček poletel v majhne in velike gozde, potem pa v hiše ubožnih kmetov, dotakne se jih s prstom ob ramo, rekoč: „Vzdignite se, vzemite žage in